

برنامه عملیاتی

در سایت الگونی جامع تولیدی- ترویجی

روستای.....

مرکز جهاد کشاورزی

شهرستان

سازمان جهاد کشاورزی استان
.....

تاریخ اجرا

نام مجری:

اهداف برنامه

۱- هدف کلی:

توانمندسازی تولید کنندگان در مدیریت علمی تولید و بهبود رفتار حرفه ای آنان

۲- اهداف اختصاصی

بکارگیری اصول صحیح زراعی در مراحل مختلف کاشت داشت و برداشت در مورد محصولمطابق فرم شماره ۱، توسط کشاورزان گروه هدف.

۳- اهداف کمی:

- ۳-۱ - ارتقاء دانش ، بینش ، مهارت و توانمندسازی تولید کنندگان به تعداد نفر
- ۳-۲- اصلاح مدیریت مزرعه به میزان هکتار به نحوی که کشاورزان گروه هدف که اسامی و سطح زیر کشت آنان در فرم شماره ۲ درج شده است، توصیه های فنی مذکور در فرم شماره ۱ را رعایت نمایند .
- ۳-۳ - ارتقاء عملکرد مزارع تحت پوشش برنامه به میزان حداقل ۱۰٪ میانگین فعلی

راهبرد ترویجی در برنامه های عملیاتی:

راهبرد ترویجی مورد استفاده برای حصول به اهداف برنامه متکی بر **الگوسازی** است. بدین ترتیب که تعداد بهره برداران پیش بینی شده مطابق اهداف کمی (بند ۱-۳) که قرار است به مهارت کامل برسند، بعد از اینکه شناسائی و تعیین شدند، از طریق آموزشهای مستمر در طول سال و با استفاده تلفیقی از روشهای مناسب آموزشی - ترویجی و با تاکید بر آموزش علمی در محل تولید، به مرحله تغییر رفتار حرفه ای برسند.

در این راهبرد گرچه هدف نهایی، **کلیه بهره برداران** محصولات یا موضوعات مورد نظر هستند ولی در وحله اول تعداد محدودی از آنان بعنوان **گروه هدف** تعیین و با آموزشهای مستمر به مرحله تغییر مهارت می رسند. بدیهی است این افراد در جوامع روستایی به تدریج بر بقیه تاثیرگذار خواهند بود و نحوه عمل آنان می تواند الگوی عملیاتی بقیه قرار گیرد. در عین حال با برنامه ریزی منظم، می توان از وجود آنان برای تعمیم موضوع استفاده نمود، به نحوی که تعداد کشاورزان ماهر، هر سال به طور تصاعدی افزایش یابد و در یک مقطع زمانی مشخص (مثلاً ۵ سال) اکثر قریب به اتفاق آنان به این مرحله برسند و توصیه های فنی را در محل تولید خود بکار گیرند.

مراحل‌ی که در رابطه با هر محصول می باید طی شود به شرح زیر است:

- ۱- انتخاب و تعیین روستایی که در سال اول باید مورد توجه قرار گیرد.
- ۲- درج نام و مشخصات کلیه تولیدکنندگان محصول موردنظر در روستا با استفاده از فرمهای مربوطه.
- ۳- پیش بینی و تشکیل جلسات آموزشی یک روزه در محل روستای منتخب با دعوت از کلیه تولیدکنندگان محصول مورد نظر و با هدف ارتقاء سطح دانش و آگاهی تولیدکنندگان در مورد توصیه های فنی و شیوه های صحیح تولید.
- ۴- شناسایی و تعیین تعدادی از بهره برداران روستا به عنوان گروه هدف.
چون افراد منتخب به عنوان الگو مطرح خواهند بود لذا در انتخاب آنها باید موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:
 - ترجیحاً نحوه عمل و رفتار حرفه ای آنان مطابق اکثریت تولیدکنندگان روستا و عملکرد آنان در حد میانگین منطقه باشد.
 - داوطلب و علاقمند به اجرای توصیه های فنی باشند.
 - از مقبولیت اجتماعی نسبی و ارتباطات خوبی برخوردار باشند.
 - حتی الامکان محل تولید آنان قابل دسترسی برای دیگران باشد.
- ۵- ترغیب افراد گروه هدف به اجرای توصیه های فنی در تمام یا قسمتی از واحد تولیدی خود. برای این کار می توان از روشهای مختلف استفاده نمود از جمله ملاقات انفرادی با افراد، دعوت از آنان برای بازدید از یک مزرعه موفق، تشکیل یک کلاس آموزشی برای آنان با استفاده از یک کارشناس موضوعی یا
- ۶- تکمیل فرم شناسنامه و تعیین میزان مهارت و وضعیت رفتار حرفه ای آنان با استفاده از فرمهای مربوطه.
- ۷- کمک و حمایت از این افراد از طریق هدایت و نظارت فنی در کلیه مراحل تولید و آموزشهای عملی آنان در حین کار (این مرحله مهمترین قسمت فرآیند آموزشی مورد نظر بوده و هدف از آن **آموزش عملی** گروه هدف و کمک به آنان در اتخاذ تصمیم و پذیرش قطعی توصیه ها می باشد، لذا باید توجه داشت که این افراد به نوعی در مراحل آزمایش و آزمون عملی توصیه ها هستند و مثبت بودن نتیجه می تواند منجر به تغییر عقیده و نهایتاً پذیرش قطعی توصیه ها شود. همچنین محل تولید آنان نیز می تواند به عنوان واحد نمایشی مورد استفاده قرار گیرد).
- ۸- دعوت از سایر تولیدکنندگان به بازدید از محل تولید این افراد در مراحل مختلف کار (هدف از این مرحله ترغیب سایر تولیدکنندگان و دادن اطلاعات عینی به آنان است).

۹- اعزام گروه هدف به بازدیدهای آموزشی از واحدهای نمونه و موفق در محدوده شهرستان یا استان و عنداللزوم خارج از استان (هدف از این مرحله افزایش اطلاعات و نیز کمک به آنان در پذیرش قطعی توصیه ها می باشد).

۱۰- گردهمایی کلیه تولیدکنندگان ذیربط هر روستا در انتهای فصل تولید، در یکی از واحدهای تولیدی گروه هدف تحت عناوینی نظیر جشن برداشت یا روز مزرعه و ... (هدف از این مرحله نمایش نتیجه و ترغیب بقیه تولید کنندگان می باشد).

۱۱- استفاده از وسایل ارتباط جمعی نظیر رادیو، تلویزیون و نشریات در تمام طول سال در موقعیتهای مناسب به منظور ارائه دانش و آگاهی، ترغیب مخاطبان و تقویت اهداف آموزشی.

۱۲- تشکیل دوره های آموزشی تکمیلی (مثلاً دوره های مهارتی) برای گروه هدف (هدف از این مرحله تکمیل اطلاعات، رفع اشکالات، تکمیل مهارت و کمک به آنان در اتخاذ تصمیم صحیح و تثبیت آن میباشد).

۱۳- انتخاب تعدادی از این افراد در صورت واجد شرایط بودن به عنوان مددکار ترویجی و استفاده از آنان در تداوم برنامه.

(در پایان سال می باید تعداد بهره بردار پیش بینی شده در برنامه، مهارت لازم را فرا گرفته و در سطوح پیش بینی شده بکار گرفته باشند).

مراحل فوق الذکر در سالهای بعد هم به همین ترتیب تکرار خواهند شد. البته هر سال با انتخاب تعداد بیشتری از تولیدکنندگان بعنوان گروه هدف تا اینکه اکثر قریب به اتفاق آنان توصیه های فنی را مطابق هدفهای برنامه فرا گرفته و بکار گیرند.

برنامه عملیاتی - فعالیتهایی که در راستای تحقق اهداف پیش بینی شده باید انجام شود به شرح مندرج در جدول زیر است.

ردیف	نوع فعالیت	مسئول اجرا	هدف	گروه هدف	محل اجرا	تاریخ اجرا	ملاحظات
مرحله ۱	تشکیل جلسه عمومی در زمینه موضوع موردنظر در روستاها	مرکز جهاد کشاورزی دهستان با همکاری کارشناسان موضوعی	- اطلاع رسانی در رابطه با موضوع و ارائه توصیه های فنی - دعوت و ترغیب بهره برداران به اجرای توصیه ها - تعیین گروه هدف (کشاورزان تابعی عضو سایت)	کلیه بهره برداران در روستا	روستای:	قبل از شروع فصل کاشت محصول	
مرحله ۲	تشکیل کارگاه مشورتی و توجیهی	مجری	ترغیب گروه هدف به اجرای توصیه های فنی و هماهنگی برای اجرای عملیات قبل از کاشت نظیر مسائل آب، خاک، ارقام، کودها و...	تعداد..... نفر از تولیدکنندگان منتخب به عنوان کشاورزان عضو سایت	مرکز جهاد کشاورزی دهستان	قبل از شروع فصل کاشت	
مرحله ۳	حضور در محل تولید کلیه افراد گروه هدف و ارائه آموزش عملی و مشاوره ای با استفاده از روشهای مناسب ترویجی	مجری با همکاری کارشناسان موضوعی	ترغیب گروه هدف به اجرای توصیه ها و آموزش عملی مهارتها	کشاورزان عضو سایت	محل تولید گروه هدف	از ابتدا تا انتهای فصل تولید از تاریخ... تا تاریخ...	
مرحله ۴	بازدید از مزارع خاص که وضعیت مطلوب را رعایت می نمایند	مجری	تکمیل اطلاعات گروه هدف و تشویق و ترغیب آنان به اجرای توصیه ها	کشاورزان عضو سایت	داخل یا خارج استان	در طول فصل تولید	
مرحله ۵	روز مزرعه یا برداشت محصول	مرکز با حضور و مشارکت مجری و کارشناسان موضوعی	بررسی نتایج کار با مشارکت بهره برداران و اطلاع رسانی مجدد به کلیه تولیدکنندگان روستا و دعوت و ترغیب آنان به اجرای توصیه ها و تعیین گروه هدف ۲ برای سال بعد	کلیه بهره برداران روستا	سایت الگوئی	قبل یا پس از مرحله برداشت	
مرحله ۶	دوره تخصصی و مهارتی	مدیریت ترویج استان	تکمیل دانش و مهارت گروه هدف و ترغیب آنان به ادامه اجرای توصیه ها	کشاورزان عضو سایت	مرکز شهرستان، استان یا سایر مراکز آموزشی	در طول سال	

استفاده از نشریات ترویجی و رسانه های دیداری و شنیداری در طول اجرای برنامه ضروری است

فرم شماره ۱- توصیه های فنی (وضعیت مطلوب) محصول
..... استان

..... شهرستان

شرح عملیات				توصیه های فنی (وضعیت مطلوب)		
انتخاب زمین مناسب	نوع خاک					
	رعایت اصول تناوب					
	شیب مناسب					
	تناسب بین آب موجود و سطح زیرکشت					
زمان مناسب	زمان مناسب					
	روش مناسب					
	تعداد دفعات مورد نیاز					
آماده سازی خاک قبل از کاشت						
کوددهی و تغذیه	نوع کود	مصرف مقدار صحیح	زمان مصرف	روش صحیح مصرف		
	کود پتاسه					
	کود فسفات					
	کود ازته					
	کود سبز گیاهی					
	کود حیوانی					
	کود ریزمغذی					
کاشت بذر	استفاده از بذور اصلاح شده	رقم ۱	رقم ۲	رقم ۳	رقم ۴	
	مقدار مناسب بذر در هکتار					
		زمان مناسب کاشت				
	استفاده از بذور خودمصرفی بوجاری شده					
		ضد عفونی بذر				
	تراکم و فاصله کاشت بین ردیفها و بوته ها					
		شیوه کشت	استفاده از کمینات			
استفاده از بذرکار یا ردیفکار						
استفاده از عمیقکار						
استفاده از کودپاش (برای بذر) و فاروئر						

ادامه فرم شماره ۱

شرح عملیات				توصیه های فنی (وضعیت مطلوب)		
آبیاری	روش آبیاری مناسب					
	زمان و دور آبیاری مورد نیاز بر اساس تقویم زراعی					
توصیه های گیاه پزشکی	انواع علف های هرز					
	مبارزه روغنی	مکانیکی				
		بیولوژیکی	زمان مناسب			
			نوع و مقدار سم			
			انواع آفات			
	مبارزه روغنی	بیولوژیکی				
		بیولوژیکی	زمان مناسب			
			نوع و مقدار سم			
			انواع بیماری ها			
	شیوه صحیح مبارزه					
	زمان مناسب					
	نوع و مقدار سم					
	ضد عفونی بذر قبل از کاشت					
	برداشت محصول	برداشت بموقع محصول				
		شیوه برداشت محصول	کمباین			
دروگر						
دستی						
اصول حمل و نقل محصول						
اصول انبارداری و نگهداری محصول						

فرم شماره ۲ - فهرست کشاورزان تحت پوشش برنامه

ردیف	نام و نام خانوادگی	سطح زیر کشت	تعداد قطعه	روستا	نشانی مزرعه